NOVARA
CONSULTING GROUP

This document was translated from English by machine and may contain mistakes. The English original is at https://www.novaracg.com/2026/07/26/the-end-of-remediation-generative-ai-and-the-governance-transformation-of-accessibility/.

Düzeltmenin Sonu: Yapay Zeka ve Erişilebilirliğin Yönetişim Dönüşümü

Heather Grizzle · July 26, 2026

Üretken yapay zekanın, kamu kurumları için erişilebilirliği bir iyileştirme sorunundan bir bilgi yönetişimi meselesine nasıl dönüştürdüğünü keşfedin.

İçindekiler

1. İki Kurumsal Gerçeklik
2. Üretim ve Denetim Arasındaki Asimetri
3. Bir Belirti Olarak İyileştirme
4. Ertelemenin Değiştirmediği Şey
5. Erişilebilirlik Kontrolleri Olarak Yönetişim Mekanizmaları
6. Daha Geniş Bir Geçiş

Neredeyse otuz yıldır, dijital erişilebilirlik öncelikle bir iyileştirme sorunu olarak anlaşılmıştır. Kuruluşlar bilgi üretir, erişilebilirlik uzmanları engelleri tespit eder ve belgeler, web siteleri, uygulamalar veya multimedya içerikleri daha sonra geçerli yasal ve teknik standartları karşılayana kadar değiştirilir. Bu model, kurumsal uygulamayı şekillendirmiştir çünkü bilgi üretiminin pratik gerçekliklerini yansıtmaktaydı. Kamu kurumları, erişilebilirlik incelemesinin sonradan yapılan bir faaliyet olarak kalmasına izin veren bir hızda bilgi üretiyordu. Uyum, esas olarak kuruluşların yayından sonra erişilebilirlik kusurlarını düzeltmek için yeterli personel ve kaynak ayırıp ayırmadığına bağlıydı.

Adalet Bakanlığı'nın Nisan 2026 tarihli ara nihai kuralı, bu idari modelin başarısız olmaya başladığını göstermektedir. Kuralı çevreleyen tartışmaların çoğu, Bakanlığın 2024 tarihli web ve mobil erişilebilirlik düzenlemesi kapsamında belirlenen Başlık II uyum tarihlerinin uzatılmasına odaklanmıştır. Bu ilgi anlaşılabilir. Kurumlar, önemli

uyum çabalarını orijinal uygulama takvimi etrafında organize etmişlerdi ve bu da ertelemeyi acil bir operasyonel sorun haline getirdi. Bakanlığın gecikme için verdiği açıklamaya ise daha az ilgi gösterilmiştir. Dikkatlice okunduğunda, bu açıklama erişilebilirlik uyumluluğunun çok ötesine uzanan bir yönetişim sorununu ortaya koymaktadır.

İki Kurumsal Gerçeklik

Ara nihai kuralı açıklarken, Bakanlık bağımsız olarak ele alındığında nispeten sıradan görünen iki kurumsal gerçekliği tanımlamaktadır. Kamu kurumları, Başlık II erişilebilirlik gerekliliklerine tabi bilgi üretmek için giderek daha fazla üretken yapay zeka benimsemektedir. Aynı zamanda, mevcut erişilebilirlik teknolojileri ve mevcut personel, erişilemeyen içeriği kurumsal ölçekte güvenilir bir şekilde iyileştirmek için yetersizdir. Her iki gözlem de özellikle tartışmalı değildir. Ancak birlikte ele alındıklarında, erişilebilirlik hukukunun artık içinde faaliyet gösterdiği idari ortamı temelden değiştiren yapısal bir durumu tanımlamaktadırlar.

Üretim ve Denetim Arasındaki Asimetri

Önem, yapay zekanın kendisinde değil, kurumsal üretim ile kurumsal denetim arasında ortaya çıkardığı asimetride yatmaktadır. Üretken sistemler, kurumların düzenlemeye tabi bilgiyi hesaplama hızında üretmesine olanak tanımaktadır. Raporlar, yazışmalar, eğitim materyalleri, kamu duyuruları, web içeriği, politika kılavuzları, formlar, sunumlar ve görsel medya artık daha önce haftalar veya aylar sürecek insan emeği gerektiren miktarlarda üretilebilmektedir. Ancak erişilebilirliği değerlendirmekten sorumlu idari sistemler, benzer bir dönüşüm yaşamamıştır. Erişilebilirlik incelemesi, esas olarak eğitimli personele, manuel kalite güvencesine, özel iyileştirme yazılımlarına, tedarik denetimine ve sınırlı kurumsal bütçelere bağlı kalmaya devam etmektedir. Üretim katlanarak ölçeklenirken, yönetişim kademeli olarak ölçeklenmeye devam etmektedir.

Bu asimetrinin düzenleyici uyum açısından önemli sonuçları vardır. Erişilebilirlik, geleneksel olarak sonradan uygulanan bir kontrol işlevi görmüştür çünkü değerlendirilmesi gereken bilgi hacmi, insan incelemesinin pratik sınırları içinde kalmıştır.

Üretim katlanarak ölçeklenirken, yönetişim kademeli

Kurumlar, erişilebilirlik uzmanlarının yasal risk yönetilebilir düzeylerin ötesine birikmeden önce kusurları tespit etmesini makul olarak bekleyebiliyordu. Üretken yapay zeka, düzenlemeye tabi bilgi miktarını artırırken karşılık gelen bir kurumsal inceleme kapasitesi artışı üretmeyerek bu varsayımı bozmaktadır. Bu nedenle erişilebilirlik uzmanları, bu üretimin gerçekleştiği koşulları yönetmek yerine, genişleyen üretime sürekli olarak tepki verme konumuna yerleştirilmektedir.

olarak ölçeklenmeye devam etmektedir.

Bir Belirti Olarak İyileştirme

Bu açıdan bakıldığında, iyileştirme bir çözümden ziyade bir belirtiye benzemeye başlamaktadır. Merkezi politika sorusu artık erişilemeyen belgelerin yayından sonra sonunda düzeltilip düzeltilemeyeceği değildir. Bunun yerine soru, bilgi üretiminin erişilebilirlik programlarının onu değerlendirme kapasitesini giderek daha fazla aştığı bir ortamda, kuruluşların yayın sonrası iyileştirmeye birincil uyum stratejisi olarak güvenmeye devam edip edemeyeceğidir. Üretken sistemlerin her ek dağıtımı, bilginin üretildiği hız ile erişilebilirlik güvencesinin makul olarak gerçekleştirilebileceği hız arasındaki mesafeyi genişletmektedir. Bu nedenle uyum giderek reaktif hale gelmekte, kurumsal dikkati yeni içerikler birikmeye devam ederken mevcut erişilebilirlik başarısızlıklarını düzeltmeye odaklamaktadır.

Ertelemenin Değiştirmediği Şey

Bakanlığın ara nihai kuralı, bu kurumsal dinamiği doğrudan yönetişim çıkarımlarını ele almadan örtük olarak kabul etmektedir. Uyum tarihlerinin uzatılması, acil idari baskıyı azaltabilir, ancak erişilebilirlik riskinin oluşturulduğu mekanizmaları değiştirmez. Gecikmeli uygulama takvimi değiştirir. Kurumsal karar alma mimarisini değiştirmez. Kurumlar, erişilebilirlik yönetişimini büyük ölçüde değiştirmeden bilgi üretimini artıran teknolojileri benimsemeye devam etmektedir. Sonuç olarak, erişilemeyen içerik birikmeye devam etmektedir; bunun nedeni kuruluşların erişilebilirlik yükümlülüklerini kasıtlı olarak göz ardı etmesi değil, erişilebilirliği yönetmekten sorumlu idari sistemlerin hâlâ üretken-öncesi bir bilgi ortamına göre ayarlanmış olmasıdır.

> **TEMEL AYRIM**
>
> Ortaya çıkan düzenleyici risk, teknik uyumluluk sorunundan ziyade bir bilgi yönetişimi sorunu olarak anlaşılmalıdır.

Bu nedenle ortaya çıkan düzenleyici risk, teknik uyumluluk sorunundan ziyade bir bilgi yönetişimi sorunu olarak anlaşılmalıdır. Kurumlar giderek daha fazla, izole erişilebilirlik kusurlarından değil, mevcut yönetişim yapılarının yapay zeka destekli bilgi üretiminin hızını, ölçeğini ve karmaşıklığını yönetememesinden kaynaklanan zorluklarla karşılaşmaktadır. Geleneksel uyum modeli, erişilebilirliğin kurumsal çıktılar oluşturulduktan sonra onlara denetlenerek kazandırılabileceğini varsaymaktadır. Üretim, sonradan yapılan incelemenin pratik kapasitesinin ötesine hızlandıkça bu varsayım giderek daha savunulamaz hale gelmektedir.

Erişilebilirlik Kontrolleri Olarak Yönetişim Mekanizmaları

Bu ayrım, Bakanlığın mevcut kural koyma sürecinin çok ötesine uzanan sonuçlar taşımaktadır. Erişilebilirlik yönetişimi tarihsel olarak standartlara, iyileştirme iş akışlarına, teknik uygunluk testlerine ve düzeltici eyleme vurgu yapmıştır. Bu faaliyetler gerekli olmaya devam etmektedir, ancak artık yeterli değildir. Kuruluşların, erişilemeyen içerik kurumsal sistemlere girmeden önce bilgi üretimini etkileyebilecek yönetişim mekanizmalarına giderek daha fazla ihtiyacı vardır. Tedarik kararları, yapay zeka yönetişim politikaları, onay iş akışları, insan denetimi gereksinimleri, belgelendirme standartları, denetim mekanizmaları ve hesap verebilirlik yapıları, ikincil idari hususlar olmaktan çıkıp merkezi erişilebilirlik kontrolleri haline gelmektedir.

Daha Geniş Bir Geçiş

Bakanlığın açıklaması, bu nedenle erişilebilirlik yönetiminde daha geniş bir geçişe işaret etmektedir. Belirleyici kurumsal zorluk, yalnızca erişilebilir bilgi üretmek değildir. Erişilebilirlik başarısızlıkları kurumsal operasyonlara yerleşmeden önce yapay zeka destekli bilgi üretimini yönetmektir. Bu bakımdan, erişilebilirlik uyumluluğunun geleceği, daha hızlı iyileştirmeden çok, iyileştirmenin erişilebilirlik yönetişiminin birincil örgütleyici ilkesi olma rolünün yerini başka bir şeyin almasına bağlı olabilir.

TİPS

Know something about a sign language AI system that the public should know? Send it to tips@novaracg.com. Every tip is read by me and kept confidential. If you work in the UK, writing to us is not by itself a protected disclosure under the Public Interest Disclosure Act 1998, so before you share employer information, check your options with Protect (protect-advice.org.uk), the free whistleblowing advice line.

Nasıl alıntılanır

Grizzle, H. M. (2026, July 26). Düzeltmenin Sonu: Yapay Zeka ve Erişilebilirliğin Yönetişim Dönüşümü. Novara Consulting Group. https://doi.org/10.5281/zenodo.23003346